

Освіта сьогодні – провідна соціальна діяльність у державах – учасницях Співдружності Незалежних Держав. В системі освіти країн СНД задіяна велика частина соціально активного населення. Причому перший освітній осередок – це родина. Мотивація сімей на здобуття якісної освіти зростає сьогодні у всіх країнах. Цікаво, що люди роблять це не тільки заради дітей, але і заради самих себе. Саме освіта як процес безперервної інвестиції в своє життя є ключовим джерелом розвитку особистості. Освіта породжує громадянську ідентичність і формує менталітет народу, цінності, соціальні норми поведінки окремих людей, великих і малих соціальних груп. Крім цього, в сучасному суспільстві освіта грає об'єднуючу, консолідуючу роль. Допомогає долати стереотипи, протистояти ксенофобії і насильства.

*Мірошко О.П.
м. Харків, Україна*

НОВІ НАПРЯМИ ВЗАЄМОДІЇ ШКОЛА – ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД

У сучасному світі роль освіти очевидна. Освіта – одна з найважливіших умов розвитку економіки і громадянського суспільства. Освіта в цілому впродовж кількох століть була і залишається чинною передовий людського прогресу у всіх сферах її діяльності. Тому було б наївно вважати, що соціальні кризи можуть обійти стороною державні освітні інститути. Метаморфози суспільного життя так чи інакше відображаються на позиціях, ролі та завданнях школи в будь-якому суспільстві. Сьогодні в освітній діяльності на всіх рівнях кризові явища набувають стійкого характеру. Незважаючи на всі проблеми і труднощі сучасної школи сформувалися позитивні тенденції зближення середньої школи і вищого навчального закладу (далі вnz). Вища освіта, особливо у найбільш не сприятливих демографічних умовах України, нарешті-решт розгорнулася обличчям до середньої освіти. Адже крім школи іншого джерела абітурієнтів у більшості вnz немає. Сьогодні все більше вnz в системі зацікавлені в залученні більшої кількості студентів в свій вnz. Як використовувати ситуацію, що склалася, у якості ресурсу стратегічного розвитку сучасної школи? Думається, що шляхів взаємодії може бути декілька. Звичайно, все визначається цілями і завданнями освіти. Традиційним завданням як загальноосвітньої, так і вищої школи завжди визнавалося збагачення учнів знаннями, вміннями та навичками, накопичення їх запасів. Це завдання є актуальним і сьогодні. Проте науково-технічний прогрес вимагає вміння кожної особистості вчитися здобувати знання, знаходити ефективні форми розвитку творчого мислення, формування самостійності розуму, здібності в мінімально короткий час отримувати максимальну інформацію, тобто до самонавчання. Ця проблема вирішувалася і раніше, але з усією гостротою вона поставлена тільки зараз.

Якщо середня освіта для дитини самодостатня, то пряма безпосередня взаємодія з вnz не є обов'язковою, хоча і бажано. Однак у випадку, якщо середня освіта є сходинок до цілісної системи підготовки необхідних суспільству працівників високої кваліфікації, взаємодія з вищою школою має бути активною та конкретно адресною. І в основі реалізації такої взаємодії повинен лежати системний підхід. При цьому ми повинні врахувати необхідність кваліфікованої профорієнтаційної роботи, розширення навчального олімпійського руху, відродити шефський рух у вnz. Зрозуміло, що така діяльність повинна відбуватися на всіх освітніх рівнях, і кожна школа може бути учасником різних регіональних і муніципальних мережевих проєктів по взаємодії з вnz. Але певний освітній ефект і хороші результати ми отримуємо тільки у тому випадку, якщо в школі даний напрямок розглядається всіма суб'єктами освіти як пріоритетний, забезпечуючи спадкоємність ступенів освіти.

Тому перспективними напрямками інноваційної діяльності школи є:

- формування умов для професійного самовизначення учнів через спеціалізацію в рамках профільного навчання;
- відпрацювання механізмів взаємодії шкіл з внз з метою модернізації форм навчального процесу.

Інтеграція – це об'єднання з будь якою ознакою об'єктів, частин, для того, щоб отримати взаємопов'язану систему. Освіта – дуже складна система, у неї багато складових частин, що мають бути взаємозалежні. Звичайно, ідеальних систем немає ні в природі, ні в суспільстві. Недосяжний ідеал, тому завжди є до чого прагнути, а в освіті – тим більше. Будь-яка система працює ефективно тільки при наявності зворотного зв'язку, коли одна ланка удосконалюється, пристосовуючись до вимог іншої. Тому школа і внз повинні навчитися чути один одного і виробити форми співпраці, які дозволять вирішити два основні завдання:

- підвищення рівня знань випускників – майбутніх абітурієнтів;
- інформаційно-профорієнтаційна діяльність, спрямована на усвідомлений вибір випускника та підвищення мотивації до навчання.

Основні напрямки взаємодії внз зі школами на сучасному етапі:

- навчально-методична взаємодія, яка включає в себе підготовку та апробацію підручників, навчальних і методичних посібників для учнів і вчителів, які працюють в школі;
- керівництво навчальною діяльністю з профільних дисциплін;
- контакти вчителів шкіл з викладачами внз з метою консультацій та обміну досвідом;
- науково-методична робота, яка містить такі форми:
 - проведення спільних круглих столів з найбільш важливих питань спільної діяльності;
 - організація методичних семінарів при кафедрах внз з участю викладачів школи;
 - організація щорічних студентських(курсантських) науково-практичних конференцій із залученням учнів шкіл;
 - рецензування викладачами внз дослідницьких і проектних робіт учнів шкіл;
 - залучення до участі в науково-практичних конференціях на базі внз вчителів шкіл;
 - проведення на базі внз предметних олімпіад і конкурсів серед учнів середніх шкіл;
 - організація на базі внз роботи факультативів і наукових гуртків, орієнтованих на учнів шкіл;
 - надання методичної допомоги викладачами внз при розробці навчальних програм середніх освітніх установ з профільних дисциплін;
 - підготовка і видання спільних наукових збірників статей, навчальних посібників, монографій з узагальненням досвіду роботи вчителів і методистів, за результатами наукових досліджень, організація науково-дослідницької діяльності учнів старших класів під керівництвом викладачів внз;
 - надання бази університету для вдосконалення знань учнів шкіл (можливість користуватися ресурсами наукової бібліотеки внз);
 - залучення викладачів внз до підготовки школярів до регіональних і всеукраїнських олімпіад і конкурсів.
- кадрова робота, яка полягає у перепідготовці кадрів шляхом організації курсів підвищення кваліфікації вчителів на базі внз;
- викладацька діяльність, що включає проведення дистанційних лекцій і очних консультацій для вчителів, залучення до навчального процесу в середніх школах висококваліфікованих кадрів (кандидатів і докторів наук) для ведення профільних дисциплін і елективних курсів;
- профорієнтаційна робота, що готує учнів до професійного самовизначення:
 - зустрічі з учителями, учнями та їх батьками з метою проведення бесід про правила прийому до внз і умовах навчання в ньому;

- проведення днів відкритих дверей у вnz;
- представлення вnz з показом відеороликів, презентацій і рекламних буклетів про вnz і напрямках підготовки;
- запрошення школярів на заходи вnz (огляди художньої самодіяльності, Квк);
- матеріально-технічна допомога школі;
- придбання обладнання для лабораторних практикумів; допомога у видавничій діяльності.

У свою чергу, школа – майданчик для наукового дослідження. Школа – це лабораторія, база практики, що надає величезний полігон для наукового дослідження. Тут дуже багато «сирого матеріалу», який можна покласти в основу кандидатського або докторського дослідження. Ми як фахівці вnz маємо можливість проведення якісної експертизи тої багатої інформаційної бази, яка напрацьована школою за багато років. Насамперед, це стосується методології педагогіки. Тому виникає гостра необхідність серйозної експертизи, оцінки, аудиту з використанням ресурсів вищої школи. Школа також є базою практики для придбання та вдосконалення методичних навичок студентів (курсантів).

Питання взаємодії шкіл і вnz хвилюють в рівній мірі і шкільних вчителів і викладачів вnz. Вnz приймає шкільних випускників, – школи готують абітурієнтів, тобто школа і вnz роблять одну загальну справу.

Але внутрішній потенціал шкіл до оновлення вичерпується як з об'єктивних так і суб'єктивних причин. Тому взаємодія з вnz сьогодні стає не бажанням окремих шкіл, а необхідністю для всієї системи загальної освіти. І не дарма найбільш успішними є школи, у яких вже давно склалися міцні зв'язки з вnz.

Профорієнтаційна робота нашого закладу показала високий рівень усвідомлення педагогами шкіл суті і важливості інтеграції шкіл і вnz. Більшість опитаних вчителів школи відзначають, що взаємодія вищої і середньої школи розширює загальний освітній простір і підвищує якість освіти, а всі суб'єкти, що включені в цю взаємодію, виграють. Вnz отримує реальне уявлення про рівень підготовки сучасних школярів і можливість брати участь у його підвищенні, отримуючи добре підготовлених абітурієнтів та студентів.

У свою чергу, школа зацікавлена в збільшенні свого престижу і статусу на ринку освіти. Вчителі можуть підвищити свою професійно-кваліфікаційну майстерність, доповнюючи її новими формами діяльності і новими видами знань. Учні отримують освіту, що відповідає сучасним вимогам і стандартам, а також навички науково-дослідницької діяльності. Батьки мають можливість дізнатися про вимоги навчання у вnz, а також переконатися в правильності професійного вибору своїх дітей.

Таким чином, систему співпраці школи з вnz в даний час можна побудувати так, щоб максимально задовольнити найрізноманітніші потреби учнів, надати можливість отримання вищої освіти за різними напрямками, що дозволить забезпечити випускникам перспективну і цікаву роботу в майбутньому.

*Михайличенко В.Ф.
г. Харьков, Україна*

РОЛЬ ПОЗИТИВНОГО И НЕГАТИВНОГО МЫШЛЕНИЯ В АКТИВИЗАЦИИ ПОТЕНЦИАЛА ЛИЧНОСТИ

Процесс позитивного и негативного мышления уже давно является объектом пристального внимания ученых. В настоящее время получено много экспериментальных под-